

samenwerkingsverband
plattelandsgemeenten

**Voorvechters
van een
krachtig
platteland**

**HENK
AALDERINKPRIJS
2024**

samenwerkingsverband
plattelandsgemeenten

VOORWOORD

VERHALEN VAN DE VEREENDE KRACHT VAN HET PLATTELAND

We staan op de schouders van reuzen. In mijn geval - als bestuurder van P10 - op die van Henk Aalderink. Als oprichter van ons netwerk geloofde Henk als geen ander in de kracht van het platteland. Van de mensen op het platteland. Mensen die gewend zijn problemen die op hun pad komen, zelf op te lossen. Die naar elkaar omkijken als het nodig is. Waar bergen worden verzet door de vereende kracht van de gemeenschap.

In dit boekje treft u tien prachtige voorbeelden van mensen die voldoen aan dat profiel van de plattelander.

Mensen die in staat zijn die plattelandskracht te mobiliseren. Die zich inzetten voor anderen. Onbaatzuchtig en vasthoudend. Als onversaagde strijders voor de leefbaarheid van hun dorp of wijk.

Ik verwacht dat u bij het lezen van hun verhalen net zo geïnspireerd raakt als ik.

Ellen Nauta
Voorzitter P10

.....

**OPPAKKEN, DOORPAKKEN
SCHOULDERS ERONDER
EN DAN GASGEVEN**

‘Vrijwilligerswerk kost tijd en energie, tuurlijk, maar het geeft je als mens zoveel voldoening en geluk om samen te werken aan iets moois voor kinderen.’

Alina Udink (55) uit Markelo

“Ik kwam het agrarisch bedrijf van m’n man binnen en merkte al snel dat ik meer wilde dan alleen hard werken. Ik wilde mensen kunnen laten zien wat wij hier op de boerderij doen. Met Kiekeboer’n doen we dat nu voor schoolkinderen, met pure educatie over het boerenleven. Voor anderen doen we dat met bijvoorbeeld toer-de-boer fietstochten. Ook in samenwerking met een museum hier in de buurt.”

In 2016 kwam vanuit LTO de vraag naar educatieboeren of -boerinnen. Er bestond alleen geen organisatie om die vraag met een plan uit te rollen naar de praktijk. En dan begint het te kriebelen bij Alina: “Als ik ergens voor ga, moet het ook gaan gebeuren en wil ik er ook mee aan de slag. En nu hebben we die hele organisatie uiteindelijk goed van de grond gekregen. Nu staat er echt wat.”

Twintig boeren zijn als leden aangesloten bij Kiekeboer’n en verzorgen voor basisscholen in de omgeving de educatie. Met een verenigingsbestuur van 5 personen. “Wij boeren zijn voedselmakers. Met dit boerderijbezoek willen we de kinderen graag ‘belevend’ leren waar hun voedsel vandaan komt. En dan ga je scholen benaderen, komt er een website, facebook, instagram.”

Het kost soms moeite scholen te overtuigen van het belang, geeft ze toe. “Maar uiteindelijk willen we ieder kind in de basisschoolcarrière kennis laten maken met die boerderij. Als je de kinderen dan na tweeënhalf uur zo enthousiast het erf weer ziet verlaten, gaat je hart open.”

.....

VERBINDER VAN MENSEN EN NETWERKEN, MAAR LIEFST OP DE ACHTERGROND

'Ik doe het niet alleen, ik ben een klein onderdeel, en toch staan de schijnwerpers vaak op mij. Het gaat mij juist om de mensen te verbinden.'

Klaas Zuur (55) uit Aduard

Hoe een leven drastisch kan veranderen. Van de ene op de andere dag. Hoe een radicaal einde komt aan een gewoon leven en een trauma de start is van een bijzonder leven. Van een bijzonder mens. Het zou een aankondiging van een film kunnen zijn. Over het leven van Klaas Zuur. Als supervrijwilliger en hoe een scheur in z'n aorta alles op z'n kop zette. "Het is hoopvol te zien dat er zo veel mooie initiatieven kunnen ontstaan en het ontroert me dat ik daar onderdeel van ben."

Een kleine greep ter illustratie: Klaas start in 2013 de gesloten groepspagina Meroakels op Facebook. Inmiddels zijn er 1,5 duizend leden (driekwart van de inwoners van Aduard) op te vinden en die er online met elkaar in contact kunnen

komen. Hij verkoopt bruikbare goederen voor Get2Give die ook oud ijzer inzamelen, het goede doel van zijn buurtgenoot, onder andere twee scholen in Tanzania te bouwen, een groep Roma in Roemenië te helpen en hulp aan Albanië. En Pakjesboot 24, buurthuiskamer, en spontane acties voor de Voedselbank...

De hoeveelheid initiatieven die Klaas is gestart, de ideeën die hij heeft en verhalen die zijn gemaakt, zijn er te veel om op te noemen. "Toch vind ik het ongemakkelijk, dit. Dat ik in de schijnwerpers sta. Ik blijf liever onder de oppervlakte of op de achtergrond. Maar het klopt wel dat ik mezelf inmiddels als verbinder van veel mensen in Aduard mag zien."

BESCHEIDEN DOEZUMMER KIEST ALS DRIJVENDE KRACHT VOOR DE AANVAL. HET KAN

**'Zonder dorpshuis valt de
samenhang weg. Dan gaat de angel
uit het dorp. Er was niks meer.
Dat kon niet! Daar zijn we mee
aan de slag gegaan.'**

Jan Saathof (44) uit Doezum

"Na de fusie in 2020 tot gemeente Westerkwartier, met 42 dorpen, wilden we niet dat de erfenis zou zijn dat Doezum als enige dorp zonder dorps- huis zou komen te zitten."

Het voormalige kerkgebouw midden in het dorp was de uitgelezen plek voor het dorps- huis, daar was iedereen het snel over eens. Het stond al jaren leeg en was helemaal in verval. "Het gebouw was eigenlijk één grote bende aan het worden."

Saathof is als voorzitter van Dorpsbelan- gen de drijvende kracht achter het dorps- huis. Het project kerkgebouw omtoveren naar dorps- huis kende 'wat hobbels'. "Het zou gewoon niet te realiseren zijn in die dure tijd. Daar moest ik me bij neerleggen. En dat had ik inderdaad kunnen doen. Maar dan was er geen dorps- huis

gekomen, dat durf ik wel te zeggen."

De van nature bescheiden Doezummer koos voor de aanval. "Ik kwam in een actiemodus en heb zo snel mogelijk dorps- genoten kunnen mobiliseren. En kijk wat er nu staat: een prachtig multi- functioneel gebouw met huiskamer- café, grote zaal, drie vergaderruimtes, opslagplekken voor muziekvereniging en dorps- attributen, dorps- archief, en een jeugdsoos boven, keuken met frituur, opslag- en koelruimte en verder alles wat erbij hoort."

"Met steun van gemeente en provincie, maar vooral de gemeenschap, de men- sen uit het dorp. Je voelt de energie in dit gebouw zitten. Het dorp is echt trots op wat er gerealiseerd is. Dit is van hen. Dit is 'ons dorps- huis'. Dat gevoel!"

ENERGIEKE BRUISTABLET MET SCHEPPINGSDRANG EN ONDERNEMERSDRIFT

‘Iedereen in de stad vroeg zich af waarom ik terug zou willen. Waarom vind ik het zo prettig op dat platteland? Het werd de kernvraag van m’n afstuderen.’

Vera Vos (25) uit De Wijk

“Hier is nog heel veel op te bouwen. Dat is mijn drijfveer. Mijn idee was om een serie te maken over de jongeren in de verschillende dorpen hier, om op die manier lijntjes uit te gooien tussen die dorpen en zo die jongeren aan elkaar te verbinden.”

Vera vindt het fijn jongeren een podium te geven. Zo maakte ze een filmserie voor de regionale tv en ook voor het social media kanaal dat ze was gestart. “Zo konden we elkaars verhalen gaan delen, werd het een jongerenkanaal en kwamen we ook fysiek bij elkaar. En zo gaan er allemaal ballen rollen. Via dat kanaal werd ik weer benaderd voor Kalm an, een jongeren kanaal dat in

meerdere provincies overkoepelend iets dergelijks wilde opzetten. Echt super!”

Het gevoel iets te kunnen bijdragen aan de gemeenschap gaf bij Vera de doorslag in haar keuze voor een toekomst op het platteland. Als jonge vrouw, met toffe jonge mensen, die het ook fijn willen hebben in hun dorpen. “Ik ben een doener en een maker. Ik breng mensen graag bij elkaar, jongeren onderling, jong en oud, maar het mooiste is om samen mooie dingen te maken. En dan niet meteen om daar geld mee te verdienen - ook, want ik moet wel kunnen leven - maar daar elkaar ook op een andere manier mee te verrijken. Op het niveau van het hart.”

.....

VERBINDER OP LOKAAL, REGIONAAL, NATIONAAL EN EUROPEES NIVEAU

‘In principe doe ik gewoon de dingen die op m’n pad komen. Het is hoopvol dat er zo veel mensen in deze samenleving echt goed willen samen leven.’

Ben van Essen (75) uit Sevenum

“Er zijn zo veel mensen die willen samenwerken aan een fijn leven met elkaar en het wordt tijd dat ook een overheid dat meer inziet en waardeert. Het idee van iets voor elkaar doen, is volop in de samenleving aanwezig, maar vaak nog veel te onzichtbaar voor een gemeente. Bekijk als gemeente eerst wat er allemaal al is. Er zijn honderden initiatieven die helemaal niet bekend zijn. Mensen zijn heel actief. Niet alleen ouderen die gepensioneerd zijn en tijd hebben, juist ook jongeren. Er is al heel veel, help om die kracht te versterken.”

Als voorbeeld van de vele voorbeelden die hij noemt blijft hij het liefst op lokaal niveau. Dicht bij de bron: Het LaefHoês in America. “We hebben hier zo’n 80 vrijwilligers. Deels doeners die de ruil-

bieb runnen, de tuin bijhouden en deels bestuursleden en vergadelaars. Je hebt beide groepen nodig.”

“Ik ben misschien wat emotioneel hierin, maar: dit is van ons. Dit wat je hier ziet is van ons samen, het LaefHoês is van het dorp... en dat houden we goed, daar zorgen we wel voor, daar knokken we voor. Die continuïteit is er als je je als vrijwilliger verantwoordelijk voelt. Sterker: dat verantwoordelijkheidsgevoel is bij bewonerscollectieven veel groter dan bij professionals. Dat durf ik wel te stellen vanuit mijn activiteiten in Nederland en Europa. En dat is ook logisch natuurlijk. Dat doet de kracht van emotie. Je bent als bewoner emotioneel het meest betrokken bij je eigen huis, maar daarna bij je leefbare dorp.”

SAMENLEVINGSMONTEUR MET EIGENZINNIGE BLIK OP LOKALE INITIATIEVEN

**'Ik heb maar wat lopen rommelen.
In het begin kwam er helemaal niemand.
Ik had er een teringzooi van gemaakt,
zeiden ze een paar jaar later.
Maar wel een leuke teringzooi!'**

Frank/Janine Boerboom (67) uit Ooltgensplaat

"Twaalf jaar geleden kwam ik als opbouwwerker op straat te staan; drie jaar ww en daarna de bijstand. Als supervrijwilliger ben ik gewoon hetzelfde blijven doen, maar dan onbetaald. Het was trouwens wel bevrijdend om onder de administratiedruk weg te komen."

Als goedlachse ras-optimistische geboren Rotterdammer forensde Frank/Janine - "Ik draag naast mannen - ook graag vrouwenkleden, wen d'r maar aan, hahaha" - een groot deel van zijn leven tussen zijn woonplaats Ooltgensplaat en werkplek Rotterdam. "Ik ben me gaan bemoeien met de plaatselijke community. Weer gewoon als buurtmonteur, ik weet niks anders. Tijdens de corona afzondering landde ik op een afgelegen natuurspeeltuin om daar aan de slag te gaan.

Eerst nog alleen, maar snel bleek ik hulp nodig te hebben. Leuke dingen verzinnen en daarvoor gewoon hulp vragen werkt dan het beste. Je merkt vanzelf of je goed zit met jouw ideeën."

Het plan voor een natuurspeeltuin op het platteland kwam niet van Frank/Janine. "Toen die jongens met hun Dinky Toys weer wegwaren, begon mijn werk pas. Terwijl ik het voormalig schapenweitje met groen begon te stofferen bedacht ik; hoe krijg ik mensen naar de speeltuin?" Door mensen te laten meedenken, meewerken en opbouwen, weet Frank/Janine. "Ik heb het op een zeker moment weer losgelaten en dan ontstaat er vanzelf iets. Voor de bewoners mag het allemaal ietsje geordender. Dit is nu hún speeltuin geworden. Magisch toch?"

BEVLOGEN INITIATOR VOOR SPORT, WELZIJN, EN ONDERNEMERS

'Ik heb de onhebbelijkheid om overal tussenin te zitten, ik begrijp iedereen en knoop mensen aan elkaar om vandaaruit samen stappen vooruit te maken.'

Ronald de Vries (52) uit Haulerwijk

Na de fusie in 2015 van twee voetbalverenigingen is vorig jaar februari met een budget van 1,8 miljoen euro een gloednieuw clubhuis gerealiseerd. Een samenwerking met de gemeente Ooststellingwerf. Gefinancierd met een 'eenderde-regeling': een derde lening, een derde eigen vermogen en een derde van de gemeente.

Ronald is de enthousiaste aanjager in dit project. "140 zonnepanelen op het dak, 80 meter de grond in voor aardwarmte, volledig energieneutraal. Uiteindelijk hebben we een schuld van 5 ton die we in 40 jaar kunnen aflossen tegen 0 procent rente, 12,5 duizend euro per jaar. Prima. Te weten dat de energiekosten in de oude situatie alleen al 15 duizend per jaar waren!"

Inmiddels is het Sportplatform Haulerwijk opgericht. Daarin zitten de verschillende sportverenigingen, de sporthal, buurtsport en de gemeente drie keer per jaar met elkaar aan tafel. Dan kun je samen stappen maken.

"Er worden in het dorp veel activiteiten georganiseerd en het is goed om dan de vrijwilligers en subsidiestromen te bundelen. Vanuit de Welzijnscommissie komen we daarvoor drie keer per jaar bij elkaar. En nu zijn we daar overheen een dorpsberaad aan het organiseren, met de ondernemers, welzijn, sport, onderwijs en het dorpshuis. Om de thema's die uit de gemeente komen op een centraal punt te kunnen laten landen en samenwerking te vinden. Genoeg te doen."

.....

KRUISBESTUIVERS DIE IDEEEN VERWEZENLIJKEN DOOR AAN TE PAKKEN

‘De leefbaarheid van dit dorp scoorde ondermaats. Door een plek voor iedereen te creëren, maak je een dorp leefbaar.’

Jacqueline Lavooy (62) uit Achthuizen en Krista Viets (40) uit Ooltgensplaat

Jacqueline kwam in Achthuizen wonen, ging in de Dorpsraad, deed onderzoek, was verbaasd over de uitkomsten en ging aan de slag. Achthuizen is een dorpskern zonder winkels en (zorg)faciliteiten. “Met de komst van d’8 Huiskamer is een plek ontstaan voor senioren om elkaar te ontmoeten en voor de jeugd om te chillen tijdens jeugdsoos 8’ Jac. Dit jaar is de eindmusical van de basisschool bezocht door senioren uit het dorp. Zowel senioren als jeugd vonden dat geweldig!”

De jeugdsoos van Ooltgensplaat O’ Jac bestaat sinds een aantal jaren. Krista: “De jeugd kiest er regelmatig voor zowel het 8’ Jac als het O’ Jac te bezoeken.

Activiteiten worden op verschillende plekken in het dorp georganiseerd. Soms ook een spelletjesavond met senioren. Echt prachtig, die kruisbestuiving die je van tevoren niet had bedacht.”

In beide dorpskernen wordt met de Dorpsraad en diverse verenigingen samengewerkt. En Jacqueline en Krista versterken door bewonersparticipatie hiermee de leefbaarheid en inclusie. Samen met vele andere vrijwilligers.

.....

MENSENKENNER MET GEMEENDE AANDACHT VOOR DE VRIJWILLIGER

‘Je moet ze kennen, iedere vrijwilliger waar je mee werkt. Echt luisteren waar ze mee bezig zijn, doorvragen en dan eventueel actie ondernemen.’

Wim de Boer (69) uit De Wilp

“Als je een briefje ophangt ‘Vrijwilliger gevraagd’ gebeurt er niets. De energie die je er in steekt komt er ook uit, dus als je naar mensen toe gaat en gericht gaat vragen of ze als vrijwilliger mee willen helpen, dan pas gaat er iets gebeuren. Direct persoonlijk contact is heel belangrijk. Vervolgens blijf je goed contact houden, luister je naar ze, wat beweegt ze: wat willen ze wel en wat niet?”

Op bestuurlijk niveau is ‘schakel van een grote ketting’ wel een beschrijving waar Wim zichzelf in kan vinden. Want naast bestuurslid van stichting Dorpshuis Op de Welle is hij als secretaris-penningmeester van Plaatselijk Belang voor De Wilp het contact vanuit het dorp met de gemeente Westerkwartier. (En tussen

haakjes: sinds ruim een jaar zit hij in Groninger Dorpen, het overkoepelend orgaan dat weer nauw samenwerkt met de Landelijke Vereniging voor Kleine Kernen.)

De overlap binnen die twee functies kan heel handig zijn. “Ik weet natuurlijk precies wat er speelt binnen Plaatselijk Belang en binnen het Dorpshuis. Dat scheelt weer een vergadering.” En zo kan Wim zich concentreren op de lijst met werkzaamheden voor onder meer de cultuurkoepel bij de vijver; Wandelrondje De Wilp; het woningaanbod; de fusie van de twee basisscholen; een beweegpark en het verduurzamen van het dorpsgebouw: “Ik heb er zin in!”

.....

INSPIRERENDE, NUCHTERE KLIMAATLIEFHEBBER DIE DE PLANEET WIL REDDEN

'Ik maak me zorgen, maar dat motiveert me juist om de boodschap van duurzaamheid extra kracht en positiviteit mee te geven'

Tjeerd Osinga (62) uit Balk

Tjeerd Osinga hoopt als gepassioneerde, nuchtere Friese natuurliefhebber met een groot verantwoordelijkheidsgevoel de planeet te kunnen redden. En zijn missie is om het klein, overzichtelijk en met elkaar te doen. Met de oprichting van Eigen Warmte Balk en Energie Coöperatie Gaasterland. Door zo veel mogelijk huishoudens aan te sluiten op een duurzaam warmtenetwerk en door duurzame energie (via Energie VanOns) te willen leveren en hierover zelf zeggenschap te hebben.

Kenmerkend aan Osinga is zijn pragmatische aanpak, wetenschappelijke onderbouwd met feitenkennis. "Ik las hoe ze bij ons buurdorp Heeg warmte willen halen uit het Heegermeer. En wij

liggen met onze rivier de Luts aan het Slotermeer, en dat is dus zomers 1 heel grote collector, daar wordt zoveel zonnearmte opgeslagen. Daar kun je bijna heel Fryslan mee verwarmen, je moet het alleen weten hoe het ook te oogsten."

Zo gezegd zo gedaan, en nu is het zaak voor Osinga om de kring te sluiten, om ieder huishouden in het centrumgebied van Balk aan te sluiten. Met nu circa 300 deelnemers gaat dat de goede kant op. Zijn mission statement: "Als Balksters realiseren we mei elkaar iets moois: aardgasvrij wonen en werken in 2030. Het project Eigen Warmte Balk is er voor én door Balksters. Hiermee maken we ons dorp toekomstbestendig."

DE HENK AALDERINKPRIJS

Als burgemeester van Bronckhorst voelde Henk Aalderink een groeiend onbehagen over het onderbelichte platteland. Het werd in Den Haag vaak vergeten te midden van de aandacht voor de randstad en de steden. In 2008 ondernam hij actie. Hij wist burgemeesters van verschillende plattelandsgemeenten te enthousiasmeren hun krachten te bundelen voor een gezamenlijke missie voor het platteland.

De Drentse gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn en Westerveld, het Friese Opsterland en Ooststellingwerf, het Gelderse Berkelland en Bronckhorst en de Zeeuwse gemeenten Hulst, Sluis en Schouwen-Duiveland richtten samen de P10 op.

De 10 verwees naar het aantal leden dat ze hoopten te bereiken. Anno 2024 zijn er 32 gemeenten lid.

Henk Aalderink was een voorbeeld voor ons. Hij was een gedreven, betrokken en toegankelijk bestuurder. Bovenal wist hij anderen te inspireren met zijn visie op de toekomst van platteland. Een platteland dat, prachtig, krachtig en kwetsbaar tegelijk is.

Als P10 reiken we elk jaar de Henk Aalderinkprijs uit. Daarmee houden we Henk en zijn gedachtegoed levend.

.....

WIJ ZIJN DE REGIO, AANGENAAM!

Met 32 plattelandsgemeenten, bijna 750 dorpskernen, een grondoppervlakte van meer dan 12.000 km² en ruim 1,1 miljoen inwoners vertegenwoordigt P10 de mensen waar het in 'Elke regio telt' om draait.

KRACHTIG

Inwoners van plattelandsdorpen hebben slagkracht en organiserend vermogen. Met elkaar zijn ze in staat innovatieve projecten aan te pakken. Voor de verduurzaming van ons land bijvoorbeeld, in lokale energiecoöperaties.

KWETSBAAR

In de regio neemt de vergrijzing toe terwijl het aantal voorzieningen afneemt. Buslijnen verdwijnen, de buurtsuper vertrekt, en de gepensioneerde huisarts kan geen opvolger vinden. Dit leidt tot een domino-effect: het vertrek van de ene voorziening trekt de andere mee. Het versterkt het gevoel dat mensen zich buitengesloten voelen.

NODIG

Het platteland biedt oplossingen voor opgaven, zoals de energietransitie en de woningtekorten. Gebruikers bedenken samen gebiedsgerichte oplossingen voor de schaarse ruimte en de uitdagingen op het gebied van stikstof en duurzaamheid. Zo werkt het platteland aan perspectief.

PRACHTIG

Mensen komen graag naar het platteland. Voor de rust, de ruimte en de manier van omgaan met elkaar, voor de natuurgebieden die overlopen in idyllische dorpen en steden.

COLOFON

TEKST EN BEELD

Henk Jan Winkeldermaat, Punkmedia

VORMGEVING

Michael Thé Creatieve Communicatie

CONCEPT EN EINDREDACTIE

Tom Schooltink, P10

PRODUCTIEBEGELEIDING

Simone Heuvelman, Betty Sibbel, P10

JURY HENK AALDERINKPRIJS 2024

Tialda Haartsen, Rijksuniversiteit Groningen

Hans Haerkens, prijswinnaar 2022

Roel During, Wageningen University & Research

.....

**Voorvechters
van een
krachtig
platteland**

WWW.P-10.NL